

№ 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (дата звернення 25.05.2020).

2. Державно-приватне партнерство – не мета, а один із способів її досягнення . URL: <https://dt.ua/macrolevel/derzhavno-privatne-partnerstvo-ne-meta-a-odin-iz-sposobiv-yiyi-dosyagnennya-.html> (дата звернення 26.05.2020).

3. Про схвалення Концепції розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013-2018 роки: Розпорядження КМУ від 14 серпня 2013 р. № 739-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2013-p>. (дата звернення 26.05.2020).

Чайка І.П.

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,

Салов О.О., Юсфі Х.

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

ГАРМОНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Одним із підходів до оцінки ефективності функціонування ЗВО в Україні є їх рейтингування. Декілька національних та міжнародних методик формування рейтингів було розглянуто нами у [1, с. 91-101]. Новацією для української вищої освіти 2020 року стало впровадження розподілу коштів з державного бюджету між ЗВО на основі врахування показників їх діяльності, тобто відповідного рейтингування. Згідно повідомлення, розміщеного на офіційному сайті МОН України, «розрахунок обсягу фінансування у 2020 році робився МОН за конкретними показниками, серед яких: масштаб університету; контингент; регіональний коефіцієнт; позиції у міжнародних рейтингах; обсяг коштів на дослідження, які університет залучає від бізнесу чи з міжнародних

грантів» [2]. Починаючи з 2021 року до них додається показник працевлаштування випускників, який буде досліджуватись МОН через відповідну онлайн-систему.

Розрахунок фінансування ЗВО, які здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти за державним замовленням, проводиться відповідно затвердженої «Формули розподілу видатків державного бюджету на вищу освіту між закладами вищої освіти» [3], (далі — Формула), що, за задумом авторів, покликана сприяти розвитку вищої освіти в регіонах, підтримати технічні спеціальності в профільних університетах, стимулювати якість надання освітніх послуг та будувати партнерство з національним ринком праці та міжнародним освітнім товариством. Важливим є те, що з 1 січня 2021 р. ЗВО приватної форми власності отримують право на підготовку здобувачів вищої освіти за державним замовленням з відповідним фінансуванням згідно цієї Формули.

Розглянемо, які саме показники враховуються під час розрахунку фінансування ЗВО, що здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти за державним замовленням та як ці показники впливають на підвищення ефективності їх функціонування (табл.).

Таблиця

Критерії розподілу державних коштів між ЗВО (станом на 2020 р.)
[розробка авторів на основі 3]

Складова показника	Нормативні значення показника	Вплив на ефективність функціонування ЗВО
Розрахунковий контингент здобувачів вищої освіти	Розраховується на основі встановлених індексів: рівня вищої освіти: $0,5 \geq i \leq 1$ $0,5 \geq i \leq 1$ форми здобуття освіти: $0,35 \geq i \leq 1$ $0,35 \geq i \leq 1$ спеціально сті $1 \geq i \leq 3$ $1 \geq i \leq 3$	Відповідно до запиту українського ринку праці стимулюється розвиток технічних спеціальностей (наприклад, спеціальності «Архітектура та містобудування», «Авіаційний транспорт» отримали $i=2$) за другим (магістерським) рівнем вищої освіти ($i=1$) денної або дуальної форми її здобуття ($i=1$). Протягом 2021-2023 рр. питома вага показника буде зменшуватись

Показник масштабу діяльності регіональної підтримки	<p>Розраховується на основі встановлених коефіцієнтів відповідно до кількості осіб, що навчаються за держзамовленням:</p> <p>до 1000 осіб — 0,8; від 1000 до 2999 осіб — 1; від 3000 до 5999 осіб — 1,2; від 6000 до 9999 осіб — 1,4; від 10000 осіб — 1,5;</p> <p>Розраховується на основі встановлених коефіцієнтів:</p> <p>1 - для ЗВО м. Києва; 1,03 - для ЗВО м. Львова та м. Харкова; 1,07 — для ЗВО інших міст.</p>	<p>Має на меті стимулювати ЗВО до об'єднання задля ефективного використання ресурсів, акумулювати фінансові ресурси в сильніших ЗВО</p> <p>Покликаний згладити вплив сталої тенденції відтоку абітурієнтів у великі міста на фінансування регіональних ЗВО</p>
Показник міжнародного визнання наукової діяльності	<p>Розраховується на основі обсягу надходжень від наукової діяльності на одного штатного науково-педагогічного працівника:</p> <p>до 500 грн — 1; 501-2000 грн — 1,1; 2001-5000 грн — 1,2; 5001-10 000 грн — 1,3; 10 001-20 000 грн — 1,4; більше 20 001 грн — 1,5.</p> <p>Приймається рівним:</p> <p>1,1 - для ЗВО, порядковий номер якого в одному з міжнародних рейтингів не перевищує 1000; 1 - в інших випадках.</p> <p>Для Формули враховується один з рейтингів: QS World University Rankings, The Times Higher Education World University Rankings, Academic Ranking of World Universities.</p> <p>Приймається рівним 1 у 2020 р. Буде досліджуватись МОН з 2021 р.</p>	<p>Стимулює ЗВО до участі в проектах міжнародного наукового співробітництва, виконання робіт та послуг для бізнесу задля збільшення фінансування та диверсифікації його джерел</p> <p>Стимулює ЗВО працювати над своєю впізнаваністю і визнанням у світі за чіткою траєкторією, визначеною міжнародними рейтингами, що дозволить активніше залучати іноземних студентів.</p> <p>Має стимулювати ЗВО підвищувати якість освіти, співпрацювати з роботодавцями для розробки та вдосконалення ОП, сприяти працевлаштуванню випускників.</p>

Окремо зазначимо, що згідно Формули у 2020 р. отримали фінансування лише ЗВО державної форми власності, що належать до сфери управління МОН (крім Київського національного університету імені Тараса Шевченка). Завдяки такому розрахунку 17 університетів отримали збільшення фінансування на

понад 15 мільйонів гривень [2]. Таким чином, отримавши фінансування залежно від результатів своєї роботи, вони отримали визнання з боку держави і наукової спільноти та стимул розвиватись далі. Фінансування ЗВО державної форми власності, що належать до сфери управління інших державних замовників, ЗВО приватної форми власності та Київського національного університету імені Тараса Шевченка буде розраховуватись за Формулою, починаючи з першого січня 2021 р. Це є кроком до фінансування ЗВО на підставі критеріїв якості їх діяльності, фінансовим важелем впливу на їх розвиток.

Список використаних джерел

1. Чайка І. Аналіз українського ринку вищої освіти. Галицький економічний вісник. 2020. № 1 (62). С. 91–101.

2. Більше грошей – сильнішим. МОН опублікувало розподіл держфінансування університетів у 2020 році. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/bilshe-groshej-silnishim-mon-opublikovalo-rozpodil-derzhfinansuvannya-universitetiv-u-2020-roci> (дата звернення: 27.05.2020).

3. Постанова № 1146 Кабінету Міністрів України «Про розподіл видатків державного бюджету між закладами вищої освіти на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1146-2019-%D0%BF> (дата звернення: 27.05.2020).

Чешневська І.

аспірант,

Подільський державний аграрно – технічний університет,
м. Кам'янець – Подільський

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПРОЯВУ ДЕМОГРАФІЧНИХ І ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ

Угоди між Україною і ЄС вимагають від нашої держави виконання низки умов щодо наближення до економічних і соціальних стандартів Європейського Союзу.